

je, da so se do danes razmeroma dobro ohranile, saj so manj ugodne naravne razmere (pomanjkanje rodovitnih kmetijskih zemljišč in oskrba z vodo) onemogočale intenzivnejšo rabo teh pokrajin.

Končen sklep glede izbora lokacij za EMK je predlog, da naj bodoči investitor podrobneje preuči naslednji potencialni območji.

1. Lokacijo na širšem območju Postojnske jame (na robu kotline: na relaciji Pivka jama – Predjamski grad), kjer že obstaja primerna infrastruktura, na katero se lahko naveže celovita in kakovostna (naravna in kulturna) dodatna ponudba v neposredni bližini same Postojnske jame kot uveljavljene in svetovno znane "blagovne znamke".

2. Lokacijo na območju Škocjanskih jam, kjer bi tako prišlo do nadgradnje ponudbe in navezave na Škocjanske jame, ki so vpisane v seznam svetovne dediščine UNESCO.

Končna diskusija je dala predloge še za nove možnosti iskanja lokacij bodočega muzeja. Največ predlogov je bilo za lokacijo na območju ostankov gradu Hasberg, za kar so se zavzemali tako domačini Planine kot tudi predstavniki Zavoda za varstvo narave. Kot alternativa je bila omenjena tudi lokacija v okolici Vilenice in še nekaj drugih, vendar sta bili ob koncu poudarjeni in izpostavljeni predvsem širši lokaciji Postojne (z neposredno okolico) in Škocjanskih jam.

Ob tem ostaja odprto tudi vprašanje vsebinske zasnove tovrstnega muzeja, saj bo njegova vloga lahko bistveno pripomogla k prepoznavnosti kraškega površja in kraške geografije nasploh v Evropi in svetu, hkrati pa bo pripomogla k izboljšanju turistične ponudbe regije in Slovenije.

Barbara Lampič in Irena Mrak

Ustanovitev Društva geografov Pomurja

18. november 2005 je bil za pomurske geografe velik dan: na Osnovni šoli Turnišče je namreč potekal ustanovni zbor Društva geografov Pomurja. Počasi razvoj regije, številni okoljski problemi ter neizobražena javnost med pomurskimi geografi že lep čas vzbujajo nejevoljo ter občutek nemoči. Tako smo se odločili združiti svoje moči v okviru ustrezne stanovske organizacije ter s svojim strokovnim znanjem prispevati k nadaljnjemu, trajnostnemu razvoju regije.

V prvem letu delovanja si bomo prizadevali pridobiti nove člane, sponzorska in donatorska sredstva, prijavi se bomo tudi na različne razpise, preko katerih bi si društvo zagotovilo ustrezna finančna sredstva za svoje nemoteno delovanje. Društvo se bo vključevalo tudi v obravnavo aktualnih problematik v domači regiji, relevantnih z geografske stroke, ter si prizadevalo za njihovo ustrezno reševanje, hkrati pa bo prispevalo k izobraževanju pomurske javnosti. Ker pa je potrebno primeren odnos do okolja razvijati že od otroštva, se bomo skupaj z učitelji geografije na pomurskih osnovnih in srednjih šolah zavzemali tudi za popularizacijo geografije med mladimi. V društvu ne bomo pozabili niti na pripravo strokovnih predavanj ter družabnih srečanj.

Ob tej priložnosti bi se v imenu Društva geografov Pomurja še enkrat zahvalila vsem, ki ste nam ob ustanovitvi društva izrazili iskrene čestitke ter nam zaželeli uspešno delovanje. O dejavnostih društva bomo sproti poročali tudi na Geolisti.

Tatjana Kikec

Zadnja jesenska ekskurzija Ljubljanskega geografskega društva v letu 2005

Savska ravan

(19. november 2005; strokovni vodja: mag. Jernej Klemen, prof. geografije na Srednji zdravstveni šoli Ljubljana)

Savska ravan je največja sklenjena ravnina v slovenskem alpskem svetu, na kateri se križajo številni interesi glede rabe prostora. Občutljivost podtalnice na Sorškem polju smo si ogledali na primeru nekdanje gramoznice pri Retečah. Po izgradnji hidroelektrarne v Mavčičah je zaradi povišanega nivoja talne vode celotno gramoznico zalilo. Jezerce v njej je postalo priljubljeno kopališče za okoliške prebivalce. Zaradi zasipavanja se danes bajer v manjši meri uporablja le še za ribolov.

"25. februarja 1915 je prvič stekel tok v električne daljnovode iz HE Završnica pri Žirovnici" (Slovenec, 27. 02. 1915; foto: Irma Potočnik Slavič).

Po postanku v Kranju, kjer smo se seznanili z vplivom industrije na razvoj mesta, smo se odpravili na Jesenice. Nekdaj značilna rdeča železarska meglica nad Jesenicami je le še spomin, saj na Beli že od leta 1987 obratuje sodobna jeklarna Acroni z elektroplavži. Dokazi o dolgoletnem obratovanju starih jeseniških plavžev pa kljub temu ostajajo prisotni v okoliški prsti in na ometih zgradb. Ti so zaradi železovega in premogovega prahu ter dušikovih oksidov porjavili. Industrijski razvoj je na Jesenicah pustil pestro narodnostno in versko strukturo. V novjšem času je pripomogel k nekoliko večji rodnosti, kot je na splošno značilna za Slovenijo.

Določen socialni fenomen je pojav hokeja na ledu, ki se je na Jesenicah začel v bližini današnje dvorane Podmežakla (predel, imenovan Kurja vas). Hokej kot izjemno priljubljen šport poznajo mnoga (nekdanja) železarska mesta po svetu (Ostrava, Pittsburgh, Edmonton, ...). Po zatonu železarstva kot prevladujoče gospo-

darske panoge v kraju sta v ospredje stopili špedicija in trgovina. Dediščino železarstva danes ohranja železarski muzej (v prostorih nekdanje Ruard-Bucellenijeve graščine) na Stari Savi, kjer smo si ogledali bogato železarsko zbirko, v kateri izstopajo makete mojstra Marjana Dolinška, ki nazorno prikazujejo nekdanje fužinarske in železarske obrate.

Obiskali smo HE Moste, ki je bila zgrajena leta 1952, in je edina akumulacijska hidroelektrarna v Sloveniji. Njena strojna oprema je že zelo stara, saj je že dvakratno preseгла obratovalno dobo. Kot potencialni problem je bila izpostavljena še nestabilnost pobočij na obeh bregovih Save Dolinke: na levem bregu je ogrožena strojnica, na desnem bi lahko prišlo do zaježitve Save Dolinke, strojnico pa bi zalilo. Čeprav ima HE majhno instalirano moč (21,5 MW), pa je pomembna, ker proizvaja predvsem vršno energijo. Tu je tudi kamen spotike med zagovorniki in nasprotniki gradnje HE Moste 2

in HE Moste 3, ki bi vključevala tudi izravnalni bazen, kar bi poplavelo dolino reke Save pod sedanjo pregrado. Ali tistih nekaj megavatov (skupaj potem 50 MW) električne energije res odtehta dolino Save Dolinke ali pa bi jih lahko pridobili kje drugje?

Na poti proti Ljubljani smo se ustavili na Aerodromu Ljubljana na Brniku. Letališče redno uporablja 12 letalskih prevoznikov, med katerimi ima kar 80 % delež Adria Airways. Zaradi predvidenega povečanja prometa na 1,6 milijona (leta 2010) oziroma na 2 milijona potnikov (leta 2015) je načrtovana širitev letališča. Projekt je odvisen tudi od nadaljnjega obstoja Adrie Airways na trgu letalskih prevoznikov.

Vabljeni, da se nam na prihodnjih ekskurzijah pridružite tudi Vi. Fotografije z ekskurzij si lahko ogledate na: www.zrc-sazu.si/lgd, kjer je objavljen tudi program ekskurzij za pomlad 2006.

Primož Pipan

60 m visoka betonska pregrada HE Moste (foto: Aleksandra Privšek).

EKSKURZIJE LGD SPOMLADI 2006

ŽUMBERAK,

13. maj 2006.

Vodja: Aleksandar Lukić,

Oddelek za geografijo,

Prirodoslovno-matematična

fakulteta, Univerza v Zagrebu.

Tema: Spoznavanje Žumberaka z regionalnogeografskega vidika.

Več informacij o vsebini in načinu prijave na www.zrc-sazu.si/lgd/dejavnosti.htm in na primoz.pipan@zrc-sazu.si.

Primož Pipan